

Интервју: Мирослав Лајчак, специјални представник ЕУ у БиХ: “Додик плаћа цијену својих изјава”

Мирослав Лајчак, високи представник, специјални изасланик и министар

О свом наследику не жели да говори – осим да ће бити грађанин ЕУ и познавалац региона. Предлаже да има јаснији мандат и прецизирана очекивања РИС-а, признаје да ОНР има посла у БиХ, али да нема заједничког става како и када ће га завршити...

Ослобођење: Када сте схватили да је Босна мртав коњ?

Мирослав Лајчак: Није Босна мртав коњ. Када сам то рекао, није се односило на БиХ, већ на инструменте међународне заједнице. Желио сам да пошаљем следећу поруку; ако је ОНР, онда треба да има бонска овлаштења, јер нити ОНР без пуног капацитета нити Европска унија са ОНР-ом не доносе очекиване резултате. Хтио сам да кажем да није важно ко представља међународну заједницу у БиХ, важно је шта РИС жели.

Од сриједи до петка

Ослобођење: Зашто сте у 24 бриселска сата промијенили мишљење: након састанка са Олијем Реном поновили сте изјаву о већем интересу међународне заједнице за БиХ, да бисте након сусрета са Хавијером Соланом ћутали и сутрадан објавили да сте прихватили понуду премијера Словачке? Шта се десило?

Мирослав Лајчак: Није било тако. У сриједу сам у Бриселу имао више састанака, и својих и састанака представника БиХ – био сам на састанку предсједника Радмановића, па парламентарца.

Кад сам се враћао, ишао сам преко Беча и Братиславе. У четвртак сам добио директну понуду свог премијера за мјесто министра вањских послова и тада сам се одлучио: вратио сам се у Сарајево и то објавио у петак.

Ослобођење: Нисте ми одговорили: шта се промијенило за БиХ, па је од силне подршке међународне заједнице коју сте обећавали, међународна заједница постала мртав коњ?

Мирослав Лајчак: Ја имам одговорност према БиХ, али и према својој земљи. Када се указало то мјесто, рекао сам јавно да себе не сматрам кандидатом, али када ми је премијер то директно понудио, прихватио сам понуду уз договор да доведем до краја своје обавезе у БиХ. Зато сам још у Сарајеву. За моје сараднике није била тајна да већ дуже вријеме сматрам сједницу РИС-а крајем марта кулминацијом свог мандата и да било коју нову одлуку треба да спроводи нови човјек.

Правни тимови

Преговори два правна тима су се дешавали у складу с једногласном препоруком РИС-а

Ослобођење: Зашто је мартовска сједница кулминација: да ли Ви очекујете крај мандата ОНР-а?

Мирослав Лајчак: РИС је јасно рекао да су именовање мог наследица и гашење ОНР-а два одвојена процеса. Сви услови за гашење ОНР-а нису испуњени. Имамо напредак, посебно око статуса Брчког, што се тиче државне имовине има још посла, а ја не могу рећи којим темпом ће се ствари овдје одвијати, јер то зависи од договора домаћих политичара.

Ослобођење: Контрадикторни сте: ОНР-у су потребна бонска овлаштења, а Ви их нисте користили?

Мирослав Лајчак: Јесам, и то око 40 пута, али дјеловао сам по принципу да бонска овлаштења нису инструмент да намећем

политичку одлуку. Бонска овлаштења треба да штите цјеловитост БиХ, државу и државне институције и реформе, а остало је питање компромиса и договора домаћих политичара. Свако наметање одлука обично изазива реакцију једне стране и продубљава неповјерење, а то није рјешење. Ми треба да јачамо повјерење.

Ослобођење: БиХ је данас много више подијељена земља него када сте у њу дошли.

Мирослав Лајчак: Лоша је атмосфера. Мислим да је до заоштравања дошло и због тога што смо постигли неке успјехе – прије свих, потписали SSP. Овдје има политичких снага које желе да зауставе европски пут, а то је само непотребно губљење времена.

Ослобођење: Када смо прошли пут разговарали, рекли сте да се Додик промијенио у задње двије године. Није тајна да је управо он био најчешћа кочница: зашто сте пристали преговарати с његовим правним тимом?

Мирослав Лајчак: Преговори два правна тима су се дешавали у складу с једногласном препоруком РИC-а. Високи представник је инструмент међународне заједнице. Милорад Додик има низ непотребних и неодговорних изјава које отежавају атмосферу и повјерење у БиХ, отежавају процес који међународна заједница подржава, али он представља аутентичну политичку снагу у БиХ. А БиХ не може да се гради без једног народа. Умјесто демонизације Додика мислим да треба стварати атмосферу заједничке одговорности домаћих политичара. Зато сам увео састанке шесторке. Зашто је то некима сметало? Сви који су учествовали били су конструктивни, а доживљавали су нападе од оних који нису понудили никакву алтернативу.

Нису цртали мапе

Ослобођење: Јесте ли Ви спремали Тихића, па он стално понавља ту реченицу? Ево, сад је Иванић напустио шесторку.

Мирослав Лајчак: Сада имамо прудски процес, састанак три лидера који желе да се договоре. Свима је јасно да је тешко реализовати тај договор, али зар их треба сатанизовати зато што се договарају? Они су челници својих партија. Међународна заједница подржава филозофију договора. Наравно, питања о којима разговарају морају ући у парламентарну процедуру. Ја сам у задња три дана имао разговоре са сваким од њих тројице и вјерујем у оно што су ми рекли – да нису цртали мапе. Они јесу говорили о средњем нивоу власти, али...

Ослобођење: Молим Вас, како објашњавате формулацију “сви ентитети” коју понављају у изјавама?

Мирослав Лајчак: Ја вјерујем да мапе нису цртали, а устав БиХ се може промијенити само по процедури. Дакле, и ако би цртали мапе – то ништа не значи. То сви знају. Хајде да гледамо на питања о којима разговарају као на питања о којима се мора разговарати. ОНР не може бити параван домаћим политичарима за нечињење, а управо се за то користи.

Ослобођење: Колико је прудски процес параван међународној заједници да се повуче?

МирославЛајчак: Ја на прудски процес гледам другачије, јер мислим да само договарањем можемо напријед. Међународна заједница је комплетна стала иза Пруда.

Ослобођење: Зато то и питам: прудски процес је почео уочи прошле сједнице РИС-а и скинуо је Додика с њеног дневног реда. Шта се највише замјера Тихићу?

Мирослав Лајчак: Да није било наставка прудског процеса, и ја бих се сложио. Али, имали су два састанка послје, буџет је усвојен, Брчко је близу рјешења, државна имовина је покренута. Тихића нападају зато што је сјео са Милорадом Додиком и зато што овдје још влада наивно увјерење да ће међународна заједница наметнути рјешење у БиХ. То је не само наивно, него и губитничко мишљење. Зар ико жели да се овдје намећу рјешења, па да се продубљује неповјерење?

Ослобођење: Колики је допринос повјерењу Додикова изјава, по доласку из Брисела, да неће дозволити да у РС-у суде судије муслимани?

Мирослав Лајчак: То је супротно доприносу БиХ, али Милорад Додик плаћа цијену за то: питајте господина Радмановића шта су му рекли у Бриселу. БиХ нема другу перспективу осим европске, а када су Солана и Рен експлицитни, то има своју тежину.

Корупција и правда

Ослобођење: Уочи 2008. најавили сте формирање антикорупционог тима: можете ли барем уочи одласка рећи шта је урадио?

Мирослав Лајчак: Не могу и не желим, јер од почетка формирања тог тима видим сензационалистички приступ. Рука правде је спора, али и достижна.